

Indian agroekologia Zero Aurrekontuko Nekazaritza esaten da

Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Agroekologia ez da hirietako ekologista *snob* jendearen edo beren soro-baratzeak kimikoz pozoitzeari uko egiten dioten nekazari erradikalen kontua, Mendebaldean askok pentsa lezakeenaren kontra. Kuban ez da, eta atzerritarren blokeoak jendea gosez ez hiltzea lortu zuen. Indian, berriz, nekazaritza industrialak txirotasunera eta suizidiora kondenatutako laborariei duintasunez bizirautea ahalbideratzen die.

Gasteizen elikadura burujabetzaz antolatutako *Elikadura21* biltzarrean aurkeztutako hainbat esperientziaren artean, zenbaiti deigarri egingo zitzaion Indiatik etorritako Ashlesha Khadsek hamar minututan laburtu zuen *Zero Budget Natural Farming* eredu. Mexikoko Chiapaseko Colegio de la Frontera Sur institutuan jardun ondoren, gaur sorterrian ari da Amrita Bhoomi Centre nekazari ikasketen zentroan.

1993tik gaurdaino 250.000 pertsonak egin du bere buruaz beste Indiako nekazarien artean. Amrita Bhoomi erakundeak dioenez, atzerriko merkatuekiko menpekotasuna eta agro-industriako konpainiek baserritarren artean sortu duten zorpetzea daude horren sustraian. Baserri gehienak daude zorpean Indian, ez da txikien arazoa soilik, erdi mailako bezala handiak ere kateatuta daudelako. Landa eremutik ehunka milioi pertsonak alde egin du hirietara bizimodu bila, nahiz eta megapoli eta txabolategietan ez dieten askorako balio beren etxaldeetan ikasitako ezagutzak eta txirotasun larrira kondenatuta dauden.

Nekazarien bizimodua hobetzeko ahaleginen artean indar handiz zabaldu da ZANN Zero Aurrekontuko Nekazaritza Naturala (ZBNF ingelesezko hizkiz), batez ere Indiako hego aldean. ZANN estrategiak nekazariari itxaropena ematen die kredituekiko menpekotasuna hautsi eta produkzio kosteak errotik murrizteko, zorren gupil zoroa amaituz.

“Zero Aurrekontu” kontzeptuak hemen esan nahi du krediturik gabe eta kanpotik ongari edo botikatan inolako gasturik egin barik, eta “Nekazaritza Naturalak”, berriz, naturarekin bat eta kimikorik gabe lan egitea.

Nonbait zabaldu baldin bada ZANN tximistaren abiadan hegoaldeko Karnatakata estatuan izan da, Subhash Palekar liderraren ZANNren estrategiak eta La Via Campesinako kidea den KRRS Karnatakata Rajya Raitha Sangha mugimenduen artean elkar hartuta.

KRRS mugimenduen milioika nekazari mobilizatu ditu multinazionalak hartu duten hazien kontrolaren aurka, “Hazien esklabutzaren aurkako desobediencia zibila” antolatuz. Bere lider ezagunena Mahantha Nanjundaswamy zen, globalizazioaren aurkako ekintzetan ere ezaguna; berak sortu zuen Amrita Bhoomi ikastetxea.

Gaur ZANN ereduaren buru nagusia Subhash Palekar (1949) da. Baserritar familia batean sortua, agronomia ikastera joan zen unibertsitatara. Ikasketetan harremanetan sartuta Indiako tribuekin, hauen arazoei markatu zuten sakon. 1972an gurasoen etxera bueltan haien segida hartu zuen Palekarrek, baina aitak ordura arte landu izan zuen nekazaritza naturala alde batera utzita, unibertsitatean ikasita bezala Iraultza Berdearen produktu kimikoetan oinarrituta eraberritu zuen etxaldea.

Kimikarekin hasieran bere lurrek gero eta uzta hobeak eman zizkieten

arren, 1985etik aurrera ohartu zen ekoizpenak murrizten hasi zirela eten gabe. Tarte horretan, maila intelektualeko gizona izanik, aztertuak zituen Karl Marx, Mahatma Ghandi eta Indiako erreferentzia hinduista klasikoak. Bere lurren produkzio industrialaren gainbeherak bultzatuta, sei urteko ikerketa lanetan murgildu zen, bereziki aztertuz zuhaitz eta basoen dinamikak, jakinaenez hauek gizakien inolako laguntzarik gabe bizi baitira beren buruak elikatuz eta ingurukoei ere etekinak eskainiz.

Munduko nekazari askoren erreferentzia nagusia den Masanobu Fukuoka japoniarrari asko zor dio Palekarren sistemak. Baina Fukuoka budistaren ideia Palekar hinduistak zorrotz egokitu du Indiako nekazari oso txiroen beharretara.

Bizirauteko oinarritzeko kita

Boluntario sare zabal batean oinarritzen da Karnatakako ZBNF mugimendua, herriko modu informalean funtzionatzen du, eskualde bakoitzak bere estiloan, nekazarien arteko elkar laguntzan oinarrituta munduan ezaguna egin den “*Campesino a Campesino*” ereduaren.

Ekintza antolatu zentralizatuak ere badituzte tarteka. Indian osoan gurtzat hartua den Palekarrek berak ematen dizkie baserritarrei 5 eguneko ikastaro trinkoak, egunero 8 ordukoak, 300dik 5.000 arteko jende multzoak bilduta, gizon eta emakume, heldu eta gazte. Hiru euro eta erdi sinboliko ko-

'Lok Barthi' hedabide indiarren argazkian, Subhash Palekar nekazari ikasleekin batera prestatzen Jivamrita: 200 litro bete uri gehitu 10 kg behi gorotz berri, 5-10 litro behi pixa, 2 kg azukre -Indiako baserritarrek Jaggery izenez lekuan egiten dutena-, 2 kg baba edo lekale eta eskukada bat lur baserriko hesi edo murkoren batetik hartua. 48 orduz itzalean hartzitzen eduki ondoren, 200 litroekin ondo ongarrituko da 4.000 metroko soro bat, hektarea erdi ingurukoa. Agroekologiako beste teknikekin uztartuz, helburua da baserritarrak kanpotik ezer erosi gabe mantentzea bere familia.

bratzen zaie pagatu dezaketenei, aterpetze, otordu eta gainerakoak boluntarioen gain doazela. Hor Palekar luze eta zabal mintzatzen da, filosofia eta ekologiaz bezala lurrari uzta ateratzeko xehetasun txikienez.

Palekarri guztiek aitortzen dioten meritua izan da nekazaritza ekologikoaren printzipioak Indiako jende txiroentzako halako erreminta kaxa simple batean bildu izana. Emergentsiazko tresnak, zorpean eta sarritan miseriaraino abailduta dauden baserritarrek eskueran dauzkaten osagaiekin lanean hasita berehala eskuratu dezaten gutxienez bizi-rauteko adina elikagai.

Baserritarrek ikasten dute nola egin nork bere etxean eta kanpoko inori sos bat pagatu gabe egin oinarrizko *kita* osatzen duten lau lagungarriak, soilik erabiliz antzinatik sagaratuak diren

behien pixa eta simaurra, lurra, zenbait lekaleren irina eta zenbait landare ongarrri ahalmena dutenak. Izen banarekin bataiatuta daude lau osagai funtsezkoak. *Jivamrita*, lurraren mikroorganismo eta zizareak ugaritzeko zukua. *Bijamrita*, haziak hartan bilduta hobeto ernaltzeko orea. *Achadana*, lurra mundu aberatsean *mulching* deitzen diogunaren antzera estaltzea bertan ihartutako landarez eta simaurrez. Eta *Whapasa* ura nola erabili, ahalik eta pit-tinenarekin laboreek ahalik eta probetxu handiena atera diezaioten.

Ereduaren beste oinarrietako bat da landare moten uztartzea soro eta baratzeetan. Zero aurrekontuak ez baitu esan nahi bakoitzaren kostea zero izango dela, landare ezberdinek elkarren ondoan haziz batzuen eta besteen koste eta beharrak orekatzea da helburua,

lekuko uzten ezaugarri eta sinergiak optimizatzea.

Soroetako ertz eta murkoetako hesi eta zuhaitzak erabiltzen dira euri ura finkatzeko bezala inguruko uztak ongarriritzeko. Eta garrantzia berezia ematen zaio Indiako *Bos indicus* behi arrazari, nekazaritzaren osagai funtsezkoa izan delako betidanik, hindu jendearen sinesmenekin bat egiten duelako... eta libre bizi diren behien simaurra ukuiluetako azienda europarrena baino hobea delako soroa ongarriritzeko.

Zenbait adituren ustean Indiako ZANN izan daiteke agroekologia alorreko munduko mugimendu zabalena. Milioika familiak praktikatzan du Indian. Haien ordezkariak ezagutu ahal izango ditu datorren uztailean Via Campesinak Bizkaian burutuko duen mundu biltzarrerara hurbiltzen denak. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

50 urtez elkarrekin